

A Győri Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** az **I.r.** és **II.r. alperes** ellen szerződés érvénytelensége iránt a Győri Törvényszék előtt folyamatba tett perében Győrött, 2017.november 27.napján G.20.179/2017/11.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 12.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybehagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 20.000,-(húszezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes és a II.r. alperes, mint adósok, valamint az I. r. alperes, mint hitelező 2006. augusztus 08. napján „magánszemélyek részére lakásépítés céljára egyenletes részletfizetéssel CHF elszámolási alapon 6 hónapos kamatperiódussal" elnevezésű, számú kölcsönszerződést kötöttek.

A szerződés I. 4. pontjának 8. és 9. bekezdése szerint a „felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön-és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei által készült, közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak."

Ugyanezen pont 10. bekezdésében a felek felkérték az okiratot szerkesztő, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a bank felkérésére a fenti tényeket, adatokat - az adósok banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és a nyilvántartásokba való betekintéssel - közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, és e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadták.

A felperes a keresetében a kölcsönszerződés I. 4. pont 8. és 9. bekezdése érvénytelenségének a megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 209/A.§ (2)

bekezdése, valamint a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet (Korm. r.) 1.§ (1) bekezdésének b) és j) pontjai alapján.

Arra hivatkozott, hogy az a kikötés, miszerint a tartozás mértékét minden körülmények között az I. r. alperes jogosult meghatározni, és azt minden további hozzájárulás nélkül végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló közokiratba foglaltatni semmivel nem ellentételezett egyoldalú előnyt biztosít a fogyasztóval szemben. Véleménye szerint a kikötés a pénzügyi intézetet jogosítja fel annak megállapítására, hogy a teljesítése szerződésszerű-e, továbbá a bizonyítási terhet is a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Sérelmezte, hogy a közjegyzőnek a ténytanúsítvány kiállításához be kell tekintenie az I. r. alperes nyilvántartásába, könyveibe és számlavezetési dokumentációjába, ez pedig a banktitok sértő, mert nem állnak fenn az adatok kiadásának a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 51.§ (1) bekezdésében rögzített feltételei.

A II. r. alperest a kereset teljesítésének türéseire kérte kötelezni.

Az I. r. alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) szerződéskötéskor hatályos 21.§ (1) és (2) bekezdéseit idézve rámutatott arra, hogy közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés esetén a végrehajtási záradékkal történő ellátáshoz csupán annak igazolása szükséges, hogy a követelés lejárttá vált azáltal, hogy a kölcsönszerződés felmondásra került, s ennek megtörténtét közokiratnak kell bizonyítania. Mivel a végrehajtás elrendelése során a közjegyzőnek kizárólag a végrehajtási záradékkal ellátandó okiratot és a feltétel bekövetkeztét - a felmondás megtörténtét - és annak közokirattal történő igazolását kell vizsgálnia, nincs jelentősége annak, hogy a felmondó okirat vagy a kézbesítéséről szóló ténytanúsítvány tartalmazza-e, ha igen, milyen összegben a hitelezői követelés összegét, mert ez nem befolyásolja a végrehajthatóságot. Hangsúlyozta, hogy ebből következően a kikötés nem fordítja meg a bizonyítási terhet, mert a vitatott rendelkezés hiányában sem kell bizonyítania a végrehajtás elrendelése érdekében a követelése nagyságát, másrészt peres eljárásra sincs szüksége követelése érvényesítéséhez.

Arra is rámutatott, hogy a kikötéstől függetlenül a felperes az rHpt. rendelkezései alapján a szerződés fennállása alatt jogosult a banki nyilvántartásokat vitatni. Hivatkozott a 196/2007. (VII.30.) Korm. r. 115.§ (1) bekezdésének c) pontjára és a PSZÁF által 2008 júniusában kiadott Validációs kézikönyv III. részének 53. pontjára is, amely szerint a PSZÁF a követelés ésszerű időn belüli érvényesíthetőségét akkor látja biztosítottnak, ha a követelésről és a fedezetről közokiratba foglalt szerződés áll rendelkezésre, amellyel egyenértékű az adós közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata.

A banktitok megsértése kapcsán hangsúlyozta, hogy az rHpt. 51.§ (1) bekezdésében rögzített feltételek hiányában a banktitok közlése ugyan jogsértő, de ez a per tárgyát képező kikötést nem teszi tisztességtelenné, ráadásul jelen esetben a felperes a szerződés 1.4 pontjában az rHpt. 51.§ (1) bekezdésének a) pontjában rögzített módon és tartalommal a felmentést megadta.

A II. r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság G.20.179/2017/11 számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 15 napon belül 50.800,-Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kölcsönszerződés I. 4. pontjának 8. és 9. bekezdése nem ütközik a Korm. r. 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjába, mert a felperesre háruló bizonyítási teherre

nincs kihatással és nem jogosítja fel az I. r. alperest a szerződésszerű teljesítés kizárólagos megállapítására.

Osztotta az I. r. alperes által a Vht. 21.§ (1)-(2) bekezdései tekintetében kifejtett azon álláspontot, hogy a közjegyző nem vizsgálja - a perbeli kikötés megléte és annak hiánya esetén sem -, hogy jogszerű volt-e a hitelező felmondása, illetve hogy mennyi az adós tartozása. Rámutatott arra, hogy a végrehajthatósághoz csupán a Vht. szerinti kellékekkel rendelkező közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés és a felmondás szövegét, megtörténtét és közlését igazoló közjegyzői tanúsítvány szükséges, annak, hogy a tanúsítvány a fennálló követelés összegét tartalmazza-e, nincs kihatása a végrehajthatóságra. Kifejtette, hogy a követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, és ennek eredményeképpen mekkora a fennálló tartozása. A pénzügyi intézmény fentiek szerinti tényállításait az általa vezetett nyilvántartás - amelynek vezetésére a pénzügyi intézménynek az rHpt. 2. sz. melléklet I.10.3. pontja alapján jogszabályi kötelezettsége is fennáll - adatai alapján terjesztheti elő. A fenti tények adós általi vitatása esetén az intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia és le kell vezetnie. Ha az adós a pénzügyi intézmény elszámolását nem fogadja el, illetve arra hivatkozik, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben részéről nagyobb összegű teljesítés történt, úgy ezen állításait a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell igazolnia. A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott rendelkezés tehát nem befolyásolja.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, és ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására ugyancsak ő köteles.

A támadott kikötés tehát nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint ami az okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó eljárásjogi rendelkezésekből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

Idézte a szerződéskötés időpontjában hatályos rHpt. 51.§ (1) bekezdésének a) pontját, mely szerint banktitok csak akkor adható ki harmadik személynek, ha a pénzügyi intézmény ügyfele, annak törvényes képviselője a rá vonatkozó kiszolgáltatható banktitokkört pontosan megjelölve közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan kéri, vagy erre felhatalmazást ad; vagy ha az ügyfél ezt az írásbeli nyilatkozatát a pénzügyi intézménnyel történő szerződéskötés keretében nyújtja. Rámutatott arra, hogy a perbeli esetben az rHpt. 51.§ (1) bekezdés a) pontjának utolsó fordulata megvalósult.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helytadást, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Állította, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 221.§ (3) bekezdésének, mert formális, az érvénytelenséget illetően csupán egy mondatos, és nem tartalmazza az érvénytelenségre vonatkozó állításainak tételes cáfolatát jogszabályi hivatkozással is alátámasztottan. Megítélése szerint az ítélet hiányos volta miatt az ítéletet felülbírálatra alkalmatlan.

Fellebbezésében megismételte és fenntartotta a kereseti kérelem jogi indokolását a Korm. r. 1.§ (1) bekezdésének b) és j) pontjaira vonatkozóan.

A banktitokkal kapcsolatos ítéleti okfejtést nem támadta.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet az rPp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta felül, és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg, érdemi döntése, annak indokaira is kiterjedően helytálló. A fellebbezésben foglaltak sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, sem annak megváltoztatására nem adnak alapot.

Az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Az rPp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyekben a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította a tényállást és az rPtk, valamint a 18/1999 (II.5.) Korm. rendelet rendelkezéseit idézve megfelelő részletességgel kifejtette a jogi álláspontját a felperes által hivatkozott érvénytelenségi okkal kapcsolatban. Ezért az elsőfokú bíróság nem sértette az rPp. 221. §-át, az ítélete érdemben felülbírálnak.

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e.

Ez a pont az olyan tartalmú szerződési kikötést minősíti tisztességtelennek, amely a fogyasztóval szerződő fél (a perbeli esetben az I. r. alperes) részére a saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére, megállapítására biztosít kizárólagos jogosultságot. A rendelkezés tehát nem a felek azon jogát kívánja korlátozni, hogy a velük szerződő fél teljesítésének szerződésszerűségét megítéljék.

Az a hivatkozás, hogy a kifogásolt rendelkezés szerint az I. r. alperes dönt a felperes szerződésszerű teljesítéséről, a kifejtettek értelmében - tartalmánál fogva - nem alkalmas a fenti jogszabályi előírásban foglalt semmisségi ok megalapozására.

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

A perbeli szerződés megkötésekor hatályban volt, a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az I. r. alperesnek az ügyfeleivel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII.28.) PM rendelet szabályai szerint

negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére.

Az rHpt. 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást az rHpt. 206. § (2) bekezdése értelmében - az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kellett tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emelt kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000.309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összecszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai.

Ennek megfelelően abban az esetben, ha az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 265. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a felperesek fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban az alperesnek a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. A bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását tehát a kikötés hivatkozott rendelkezése nem befolyásolja (Kúria 1/2018. számú gazdasági elvi határozat).

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező felperest az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. r. alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint megállapított, Áfa-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

Győr, 2018. február 19.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró